

ข่าวเดือนการระบาดศัตรูพืชประจำสัปดาห์

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๔๔ ประจำวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๒
จ๊กจั่น (อ้อย)

เดือนเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในทุกภาคของประเทศไทย เผ่าระวังการระบาดของจ๊กจั่นในไร่อ้อย โดยเฉพาะพื้นที่ปลูกอ้อยในภาคตะวันตกซึ่งเป็นแหล่งผลิตอ้อยที่สำคัญ เช่น จังหวัดสุพรรณบุรี ราชบุรี กาญจนบุรี และจังหวัดใกล้เคียงที่เสี่ยงต่อการระบาดของจ๊กจั่น ซึ่งจัดเป็นศัตรูป่าไม้ มักไม่พบเข้าทำลายพืชผลทางการเกษตรมากนัก จากการศึกษาปัจจุบันป่าไม้ถูกทำลายไปเป็นจำนวนมากอาจมีผลให้สมดุลของระบบนิเวศ และสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปทำให้อาหารตามธรรมชาติมีปริมาณลดลง จ๊กจั่นจึงเข้าทำลายพืชผลทางการเกษตร ดังนั้น ขอให้เกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ หากสำรวจพบให้ขอคำแนะนำจากสำนักงานเกษตรอำเภอ หรือสำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อดำเนินการควบคุมและป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Platypleura cespiticola* Boulard

วงศ์ : Cicadidae

อันดับ : Hemiptera

ชื่ออื่น : -

รูปร่างลักษณะ

การเจริญเติบโตของจ๊กจั่นเป็นแบบไม่สมบูรณ์ คือ ระยะตัวอ่อนมีรูปร่างลักษณะเช่นเดียวกับตัวเต็มวัย ต่างกันที่ตัวอ่อนในระยะแรกไม่มีปีก เมื่อลอกคราบปีกจะค่อย ๆ ยาวออก จากข้อมูลของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จ๊กจั่นมีวงจรชีวิต ดังนี้

ระยะไข่ ตัวเมียจะเจาะต้นไม้ให้เป็นรูเล็ก ๆ เพื่อวางไข่ เมื่อไข่ฟักกลายเป็นตัวอ่อนจะร่วงลงสู่พื้นดิน โดยไข่ใช้เวลาฟักประมาณ ๔ เดือน

ระยะตัวอ่อน ระยะที่ทำความเสียหายให้กับอ้อย คือ ระยะตัวอ่อน ซึ่งอาศัยอยู่ในดินที่ความลึกตั้งแต่ ๓๐ เซนติเมตรถึง ๒.๕ เมตร โดยดูดกินน้ำเลี้ยงจากรากพืช ตัวอ่อนมีขาหน้าขนาดใหญ่สำหรับขุดดิน บางครั้งจะเห็นดินเป็นแท่งทรงกระบอกเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๒ เซนติเมตร บิดเป็นเกลียวโผล่ขึ้นมาจากดินสูงประมาณ ๕ - ๗ เซนติเมตรคล้ายกับดินที่เกิดจากไส้เดือนแต่มีขนาดใหญ่กว่า ตัวอ่อนใช้เวลาประมาณ ๔ - ๖ เดือน อาศัยอยู่ในดิน ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ยาวนานและทำความเสียหายให้กับผลผลิตอ้อยได้มาก

ระยะตัวเต็มวัย เมื่อตัวอ่อนเจริญเติบโตเต็มที่ จะไต่ขึ้นมาบนลำต้นเพื่อลอกคราบเป็นตัวเต็มวัย ในเดือนเมษายน – กรกฎาคม ระยะที่เป็นตัวเต็มวัยจะประมาณ ๑ – ๒ เดือน วงจรชีวิตโดยรวมประมาณ ๒ – ๕ ปี แต่มีบางชนิดที่มีวงจรชีวิตยาวนานถึง ๑๗ ปี

จักจั่นตัวผู้สามารถทำเสียงได้ดังมาก มักส่งเสียงร้องในเวลากลางวันมากกว่ากลางคืน ส่วนตัวเมียไม่สามารถทำเสียงได้ ชาวเหนือและชาวอีสานมักนำจักจั่นทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยมาประกอบอาหารนอกจากนี้บางคนก็นำซากตัวอ่อนจักจั่นที่ตายเพราะถูกทำลายโดยเชื้อราชนิด *Cordyceps sobolifer* ที่มีอยู่ในดิน

ลักษณะการทำลาย

จักจั่นตัวเมียมักจะเจาะต้นเพื่อวางไข่ เมื่อฟักไข่เป็นตัวอ่อนจะทำลายพืชโดยการดูดกินน้ำเลี้ยงจากรากพืช ทำให้ระบบรากเสียหายเกิดอาการเหี่ยว และแห้งตายได้ในที่สุด

กรมส่งเสริมการเกษตร แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ดังนี้

๑. สำรวจแปลงอ้อยอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง
๒. ไม่บุกรุกทำลายป่า และอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เพื่อเป็นแหล่งอาศัยของจักจั่น เพื่อไม่ให้เข้ามาทำลายพืชผลทางการเกษตร
๓. หากพบระบาดในอ้อยไม่ควรใช้สารเคมีเนื่องจากลงทุนสูงแต่ได้ผลน้อย อีกทั้งจักจั่นไม่ได้ระบาดเป็นประจำ
๔. ในพื้นที่ที่มีการระบาดให้ใช้วิธีเขตกรรม เช่น การขุดหรือไถพรวนเพื่อจับตัวอ่อนในดิน หรือการเก็บตัวเต็มวัยในเวลากลางคืน
๕. สร้างการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนของคนในชุมชน เช่นเดียวกับการณรงค์เก็บตัวเต็มวัยด้วงหนวดยาวเจาะลำต้นทุเรียน แมลงนูนหลวง และด้วงหนวดยาวอ้อย เป็นต้น

ที่มา : ๑. กรมวิชาการเกษตร

๒. กรมส่งเสริมการเกษตร

ที่ปรึกษา : นางสาวสุนนา ลิมาสุภรณ์ ผู้อำนวยการกลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช

เรียบเรียงโดย : นางสาวศศิประภา มาราช นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

นางสาวเบญจมาภรณ์ ชุ่มจิตร นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

